

11.06.2013 г. / 19:26:52

Вяра

25.06 по еретическия, †12 юни по православния календар - Свети преподобни Онуфрий Велики Египетски. Свети преподобни Петър Атонски

Житие на преподобния наш отец Онуфрий Велики (IV в.)

*Свети Онуфрий
Велики. Фрагмент
от стара стенопис.
Сърбия*

Преподобният Пафнутий, подвизаващ се в един от пустинножителните египетски манастири, ни е оставил повествование за това, как в пустинята открил преподобния Онуфрий Велики, а също и други пустинници. Своя разказ той започва така:

“Веднъж, когато пребивавах в безмълвие в манастира си, пожелах да ида във вътрешната пустиня, за да видя дали там има монах, който да работи повече от мене на Господа. Станах, взех малко хляб и вода и тръгнах на път. Без да кажа на никого, напуснах манастира си и тръгнах към вътрешната пустиня. Вървах четири дни, без да вкуся нито хляб, нито вода и стигнах пещера, която беше затворена от всички страни и имаше само едно малко прозорче. Останах пред прозореца цял час, надявайки се, че по монашеския обичай някой ще излезе и ще ме приветства в Христа. Но понеже никой нищо не рече и не отвори вратата, отворих я сам, влязох и изказах благословение. В пещерата видях да седи един старец, който сякаш спеше. Отново изрекох благословение и докоснах рамото му, понеже исках да го събудя, но тялото му беше като прах и пепел. Допирът на ръката ми ме убеди, че е умрял преди много години. Като видях дрехите, висящи на стената, посегнах към тях, но и те се разсипаха като прах в ръката ми. Тогава свалих наметката си и покрих тялото на мъртвия, а после изкопах с ръце гроб в песъчливата земя и погребях тялото на подвижника с обичайното псалмопение, молитва и сълзи. После, като вкусих малко хляб и вода, подкрепих силите си и пренощувах край гроба на тоя старец.

На следния ден сутринта се помолих и тръгнах отново към вътрешността на пустинята. Вървах няколко дни и видях друга пещера. Чух човешки гласове и помислих, че в нея живее някой. Почуках, но като не получих отговор, влязох вътре. Не намерих никого и излязох, мислейки, че тук вероятно живее някой Божий раб, който по това време е отишъл в пустинята. Реших да чакам, понеже желях да го видя и приветствам в Господа. Така прекарах целия ден в очакване и пеех Давидовите псалми. Мястото ми се стори много красиво - тук растеше финикова палма с плодове, имаше и малък извор. Много се чудех на красотата на мястото и ми се искаше и аз

самият да живея тук, ако е възможно.

Когато денят превали към вечерта, видях стадо биволи да идват към мене и един Божий раб да върви сред животните (това бе Тимотей Пустинник). Когато стадото наближи, съзрях мъж без одежди, прикриващ голотата на тялото само с косите си. Когато стигна до мен и ме погледна, тоя човек ме взе за дух и привидение и започна да се моли, понеже, както после сам ми разказа, много нечисти духове го изкушавали тук с видения. Аз му казах:

- От какво се уплаши, рабе на Христа, нашия Бог? Погледни ме и виж следите от нозете ми и знай, че съм човек като тебе; докосни ме и ще се увериш, че съм от плът и кръв.

Като ме погледна и се убеди, че наистина съм човешко същество, той се утеши, благодари на Бога и рече:

- Амин.

После се приближи за целувание, въведе ме в своята пещера, предложи да вкуся от плодовете на палмата и чиста вода от извора и сам вкуси заради мене. После ме запита:

- Как стигна до тука, брате?

Аз разкрих пред него своите мисли и намерения и отговорих:

- Желая да видя Христовите раби, които се подвизават в тая пустиня и затова напуснах манастира и дойдох тук. Бог даде да изпълня намерението си, защото ме сподоби да видя твоята святост.

После го запитах:

- Как дойде на това място, отче? Колко лета се подвизаваш в тая пустиня? С какво се храниш и защо ходиш гол и без дрехи?

Тогава той ми разказа за себе си:

- Първо водех монашески живот в усърдно служение на Бога в една от тиваидските киновии. Занимавах се с тъкачество. Но ето че ме посети помисъл: остави киновията и живея сам, труди се и се подвизавай, та да получиш от Бога още по-голяма отплата, понеже с плода на ръцете си можеш не само ти да се препитаващ, но и да храниш нищите и да даващ покой на странстващите братя. Възприел с любов своя помисъл, напуснах братството, построих си килия близо до града и се упражнявах в ръкоделието си. Имах достатъчно от всичко, защото с труда на ръцете си събирах необходимото за себе си. При мен идваха мнозина, които търсеха моите изделия, и ми носеха нужното. Давах приют на странници, а излишното раздавах на нищи и нуждаещи се. Но врагът на спасението ни - дяволът, който винаги с всички воюва, завидя на моя живот. Пожелал да погуби трудовете ми, той внуши на една жена да дойде при мен за ръкоделието ми и да ме моли да ѝ приготвя платно. Аз приготвих платното и го дадох. После тя ме потърси за още платно и между нас започна разговор, яви се дръзновение и заченали грях, ние родихме беззаконие. Бях с нея шест месеца, като грешах през цялото време. Но накрая се замислих, че днес или утре ще ме застигне смъртта и ще се мъча вечно. И си казах: "Уви, душо моя! По-добре е за тебе да побегнеш оттук, та да се спасиш от греха и от вечната мъка!" Затова, оставил всичко, тайно избягнах оттам и дойдох в пустинята. Като стигнах до това място, намерих тая пещера, извора и финиковата палма, която има дванадесет клона и всеки месец един от тях ражда толкова плодове, че напълно ми стигат да се препитавам тридесет дни. Когато изтича месецът и свършват плодовете на единия клон, узрява друг. Така, с Божията благодат се препитавам и нищо друго нямам в пещерата си. Дрехите ми овехтяха и изтъляха, понеже измина много време (вече тридесет години живея в тази пустиня), косите ми пораснаха, както виждаш, и те ми заменят одеждите, скривайки голотата ми.

Като изслушах всичко това от подвижника (разказва Пафнутий) го запитах:

- Отче! В началото на подвизите си на това място изпитваше ли някакви трудности?

- Претърпях безчислени нападения на бесовете - отговори ми той. - Много пъти те започваха борба с мене, но не можах да ме победят, защото ми помагаше Божиата благодат, а аз им се противях с кръстното знамение и с молитва. Освен вражеските нападения на подвизите ми пречеше и телесна болест, защото толкова страдах от стомах, че падах на земята от силна болка. Не можех да извършвам обичайните си молитви, но като лежах в пещерата и се търкалях по земята, с големи усилия изчитах псалмите и изобщо няха сили да изляза от пещерата. Молех милосърдния Бог да ми прости греховете заради моята болест. Веднъж, когато седях на земята и се мъчех, видях един честен мъж да стои пред мене и да ми говори: "От какво страдаш?" Аз едвам смогнах да отговоря: "От стомах се мъча, господине." Той ми каза: "Покажи ми къде те боли." Показах му. Тогава той протегна ръка, сложи дланта си на болното място и аз веднага оздравях. После ми рече: "Ето, сега си здрав и не греши, за да не стане по-лошо, но работи на Господа, твоя Бог отсега и довека." Оттогава по Божиата милост не боледувам, славейки и хваляйки Неговото милосърдие.

В такава беседа (казва Пафнутий) прекарахме с този преподобен отец почти цяла нощ, а на сутринта станах за обичайната молитва.

Когато дойде денят, почнах усърдно да моля преподобния отец да ми позволи да живея край него или отделно някъде наблизо. Той ми каза:

- Ти, брате, не ще понесеш демонските нападения тук.

И по тази причина не ми позволи да остана при него. Попитах го също да ми каже името си. Той рече:

- Името ми е Тимотей. Поменавай ме, възлюбени брате, и моли за мене Христа Бога да яви докрай милосърдието Си, с което ме сподобява.

А аз, казва Пафнутий, паднах в нозете му и просех да се помоли за мене.

- Нашият Владика Иисус Христос - каза ми той - да те благослови, да те опази от всяко вражеско изкушение и да те настави на правия път, та безпрепятствено да достигнеш светостта.

Като ме благослови, преподобният Тимотей ме отпрати с мир. Взех от ръцете му финикови плодове за из път и вода от извора в съда си. После се поклоних на светия старец и си тръгнах, прославяйки и благодарейки на Бога, че ме сподоби да видя такъв Негов угодник, да чуя словата му и да приема благословията му.

След няколко дни стигнах пустинен манастир и спрях в него да почина и да остана за някое време. Със скръб размишлявах: какъв е моят живот? Какви са подвизите ми? Моят живот не може да се нарече и сянка в сравнение с житието и подвизите на този велик Божий угодник, когото видях. Прекарах в такива размисли много дни, желаейки да подражавам в богоугаждането на тоя праведен мъж. По Божието милосърдие, подбудило ме да се погрижа за душата си, не се полених отново да тръгна по непроходимите пътища към вътрешната пустиня, където живееше един варварски народ, наричан мазики. Премного исках да науча дали има още някой пустинник да служи на Господа. Копнеех да намеря такъв Божий раб, за да получа от него полза за душата си. Тръгвайки на път в пустинята, взех малко хляб и вода, които щяха да

стигнат за кратко. Когато привърших хляба и водата, почнах да скърбя, че нямах храна, но със сетни сили продължих по пътя четири дни и четири нощи без храна и питие, така че доста изнемогнах телом и паднах на земята в очакване на смъртта. Тогава видях светозарен, прекрасен и пресветъл мъж да се приближава към мене. Той постави ръката си на устата ми и стана невидим. Веднага усетих сила, така че не ми се искаше нито да ям, нито да пия.

Станах и отново тръгнах към вътрешната пустиня и вървах още четири дни и четири нощи без храна и питие. Но скоро отново изнемогнах от глад и жажда. Прострях ръце към небето, помолих се на Господа и отново видях същия мъж, който се приближи, докосна с ръка устата ми и стана невидим.

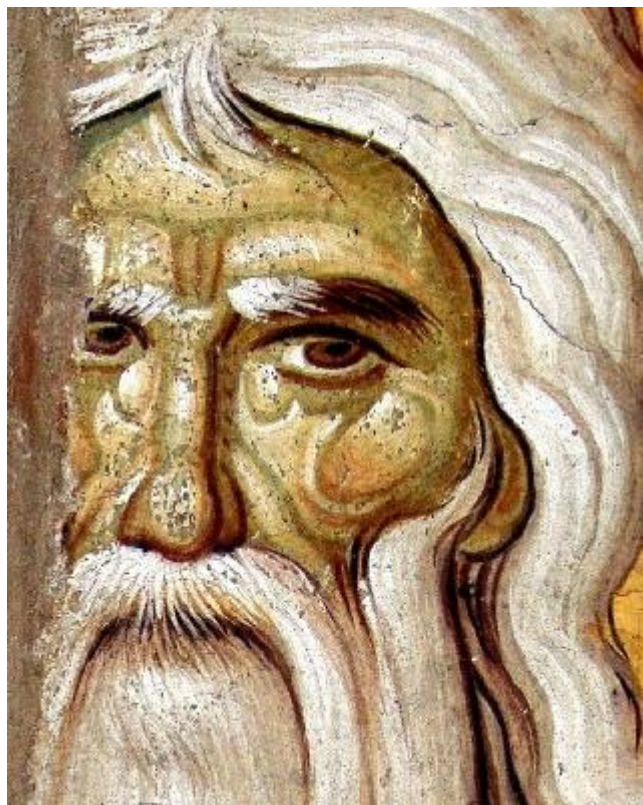
На седемнадесетия ден от пътешествието стигнах някаква висока планина. Уморен от пътя, седнах в подножието за почивка. Тогава видях да се приближава към мен един мъж, много страшен на вид: целият бе покрит с косми като звяр, а косите му бяха бели като сняг, защото беше побелял от старост. Косите и брадата му бяха толкова дълги, че стигаха до земята, покривайки цялото му тяло като дреха, а бедрата му бяха препасани с листа от пустинни растения. Когато го видях, изпитах страх и побягнах към скалата, която беше на върха на тая планина. А той, като стигна подножието, седна на сянка да отдыхне, понеже беше уморен от зноя и от старостта си. Погледна нагоре и като ме видя, се обърна към мене:

- Дойди при мене, човече Божий! И аз съм човек като тебе. Живея в тая пустиня, подвизавайки се заради Бога.

Щом чух това (казва Пафнутий), побързах да ида при него и паднах в нозете му. Той ми рече:

- Стани, сине мой! И ти си раб Божий и приятел на светиите, а името ти е Пафнутий.

Станах. Тогава той ми нареди да седна и аз с радост седнах край него. Започнах усърдно да го разпитвам да ми каже името си и да опише живота си - как се подвизава в пустинята и откога живее тук. Отстъпвайки пред молбите ми, той започна разказа си:

Свети Онуфрий Велики. Фрагмент
от стара гръцка стенопис.
Селището Карея, Света Гора-Атон

- Името ми е Онуфрий. Шестдесет години живея в тази пустиня и скитам по планините. Не съм виждал друг човек, освен тебе. Преди живеях в един честен манастир, наречен Ерити, близо до град Хермопол в Тивайдска област. В тоя манастир живеят сто братя, всички в пълно единодушие един с друг, прекарвайки общ задружен живот в любов към нашия Господ Иисус Христос. Имат обща храна и одежди, живеят безмълвен постнически живот в мир, славейки Господнята милост. В юношеските ми години, като новоначален, светите отци ме наставляваха в усърдна вяра и любов към Господа и ме поучаваха на правилата на монашеското житие. Чувах ги да

беседват за Божия пророк Илия, как укрепяван от Бога той живял в пост в пустинята. Чувах също и за светия Господен Предтеча Иоан, на когото никой не е бил подобен, за неговия живот в пустинята до деня на явяването му на Израиля.

Като слушах всичко това, попитах светите отци:

- Значи тия, които се подвизават в пустинята, са по-големи от вас в Божиите очи?

Те ми отговориха:

- Да, чедо, те са по-големи от нас, защото ние ежедневно се виждаме един друг и с радост извършваме съборно църковното пение. Пожелаем ли да се храним, имаме готов хляб, и пожелаем ли да пием, имаме вода. Ако се случи някой от нас да се разболее, получава утешение от братята, защото живеем общо, помагаме си един другиму и служим заради Божията любов, а живеещите в пустинята са лишени от всичко това. Ако с някой от пустинниците се случи беда, кой ще го утеши? В болест кой ще му помогне и послужи? Ако го нападне сатанинска сила, къде ще намери човек да ободри ума му и да го настави, понеже е сам? Ако няма храна, къде ще я намери без труд, също и ако ожадне, не ще намери вода наблизо. Там, чедо, трудът е несравнимо по-голям от нашия, понеже ние живеем общо. Предприемащите пустиннически живот започват да служат на Бога с голямо усърдие, налагат си по-строг пост, подлагат се на глад, жажда, понасят жега през деня и великодушно претърпяват студ нощем, твърдо се съпротивляват на козните на невидимия враг, всячески се стараят да го победят и с усърдие се стремят да изминат тесния и скръбен път, който води в Царството Небесно. По тая причина Бог им праща свети ангели, които им донасят храна, извеждат вода от камък и ги укрепяват така, че за тях се сбъдват словата на пророк Исаия: "А които се надяват на Господа, ще подновят силата си: ще дигнат криле като орли,

ще припнат и не ще се отрудят, ще отидат и не ще се уморят”. Дори някой от тях да не се сподоби да види ангелския лик, не се лишава от невидимото присъствие на ангелите Божи, които пазят пустинника, защитават го от вражеските клевети, помагат му в добрите дела и принасят на Бога молитвите му. Ако на някой пустинник му се случи неочаквано вражеско нападение, той простира ръцете си към Бога и веднага му се праща помощ свише и се прогонват всички напасти заради сърдечната му чистота. Нима не си чувал, чедо, казаното в Писанието, че Бог не оставя без внимание ония, които Го търсят, и “не завинаги ще бъде забравен сиромасът, и надеждата на бедните не докрай ще загине”. И още: “но в скръбта си викнаха към Господа, и Той ги избави от техните неволи”, защото Господ въздава всекому според труда му. Блажен е човек, който върши волята Господня на земята и усърдно работи Нему: на такъв служат ангелите, дори и невидимо; те развеселяват сърцето му с духовна радост и го укрепяват всеки час, докато пребивава в плът.

Слушах всичко това в своя манастир от светите отци и от тия думи се услади сърцето ми, защото те бяха по-сладки от мед, и ми се стори, че бях като че в някакъв друг свят, защото в мене се появи непреодолимо желание да ида в пустинята. Станах през нощта и взех малко хляб, тъй че да стигне за четири дни, и излязох от манастира, възложил всичките си надежди на Бога. Тръгнах по пътя, който водеше към планината, като възнамерявах оттук да ида в пустинята. Щом навлязох в пустинята, видях пред себе си ярко сияещ лъч светлина. Много се уплаших и спрях, и вече започнах да мисля да се върна в манастира. В това време лъчът се приближаваше към мене и чух от него глас да казва: “Не се бой! Аз съм ангелът, който ходи с тебе от деня на раждането ти, защото съм поставен от Бога да те пазя. Имам повеление от Господа да те водя в пустинята. Бъди свършен и смирен по сърце пред

Господа, с радост Му служи, а аз не ще отстъпя от тебе, докато Създателят не ми заповяда да взема душата ти.”

Като каза това изсред светлия лъч, ангелът тръгна пред мене, а аз го последвах с радост. Изминах шест-седем милиария и видях една доста просторна пещера; в това време лъчът ангелска светлина изчезна от очите ми. Щом стигнах пещерата, пожелах да узная дали вътре има човек, приближих вратата и по монашеския обичай казах: “Благослови!”

Тогава видях един старец, честен и благообразен на вид. На лицето и в погледа му сияеше Божията благодат и духовна радост, а аз паднах в нозете му и му се поклоних. Той ме вдигна, целуна ме и рече: “Ти ли си, брате Онуфрие, съратник мой в Господа? Влез, чедо, в жилището ми. Нека Бог ти бъде помощник, пребивавай в своето звание и извършвай добри дела в страх Божий.”

Като влязох в пещерата, седнах и прекарах с него много дни. Стараех се да се поуча в добродетелите му, в което преуспях, защото той ме научи на устава на пустинническото житие. Когато старецът видя, че духът ми е просветлен дотолкова, че вече разбирах какви трябва да бъдат делата, угодни на Господа Иисуса Христа, а също, че се укрепих за безстрашна борба с тайните врагове и страшилища, които има пустинята, ми рече: “Стани, чедо. Ще те отведе в друга пещера, която е във вътрешната пустиня. Живей в нея сам и се подвизавай за Господа, понеже затова те е пратил - да станеш заселник на вътрешната пустиня.”

Каза така и ме поведе в най-вътрешната пустиня. Вървахме четири дни и четири нощи. Накрая, на петия ден, намерихме малка пещера. Тоя свят мъж ми рече: “Ето мястото, което Бог е приготвил за твоите подвизи.”

И старецът остана с мене тридесет дни, поучавайки ме в

добродетел. А като изтекоха тия дни, ме връчи на Бога и тръгна обратно към мястото на своите подвизи. Оттогава идваше един път в годината и ме навестяваше всяка година, докато не се престави в Господа. Това стана, докато беше при мене, а аз много плаках и погребях тялото му близо до жилището си.

След това аз, Пафнутий, запитах:

- Честни отче! Много ли трудове започна в началото на пребиваването си в пустинята?

Блаженият старец ми отговори:

- Вярвай, възлюбени брате мой, че предприех толкова тежки трудове, че многократно се отчайвах за живота си, като смятах, че смъртта ми е близо, понеже изнемогнах от глад и жажда. От самото начало на живота си в пустинята нямаше никаква храна и питие и случайно намирах пустинни треви, които ми бяха за храна, а жаждата ми утоляваше само небесната роса. Слънчевият зной ме изгаряше денем, а през нощта замръзвах от студ; и какво ли още не претърпях, какви ли трудове и подвизи не предприех в тая непроходима пустиня! Да ти преразкажа всичко, е невъзможно, пък и неудобно е да приказвам за това, което човек трябва да върши насаме заради Божията любов. А благият Бог, виждайки, че целият съм се посветил на постнически подвизи, като съм се обрекъл на глад и жажда, заповяда на ангела Си да се грижи за мен и ежедневно да ми донася малко хляб и вода за укрепяване на тялото. Така ангелът ме хранеше цели тридесет години. Като изминаха те, Бог ми даде по-обилно препитание, защото близо до пещерата си намерих финикова палма с дванадесет клона: всеки отделно от другите даваше плод: единият в един месец, другият - в друг, докато не изтичаха всичките дванадесет месеца. Когато свършва един месец, свършват плодовете на една клонка, когато настъпва друг -

започват да растат плодовете на друга. Освен това, по Божието повеление недалеч бликна и извор на жива вода. И ето, още тридесет други години се подвизавам с това богатство, като понякога получавам хляб от ангела, а понякога вкусвам финикови плодове и пустинни корени и по Божието устройство те ми се струват по-сладки от мед. Пия вода от извора и благодаря на Бога. А най-вече се храня и утолявам със сладостта на Божиите слова, както е писано: “не само с хляб ще живее човек, а с всяко слово, което излиза от Божии уста”. Брате Пафнутие! Ако с цялото си усърдие изпълняваш Божиата воля, ще получиш от Него всичко необходимо, защото е речено в светото Евангелие: “не се грижете и не думайте: какво да ядем, или какво да прием, или какво да облечем? Защото всичко това търсят езичниците, и защото вашият Небесен Отец знае, че имате нужда от всичко това. Но първом търсете царството на Бога и Неговата правда, и всичко това ще ви се придаде”.

Докато Онуфрий говореше това, аз много се дивях на чудното му житие. После отново го запитях:

- Отче, как се причастяваш с пречистите Христови Тайни в събота и в неделния ден?

- При мене идва ангел Господен - рече той, - който донася пречистите Христови тайни и ме причастява. И не само при мене идва ангел с божествено причастие, но и при другите пустинни подвижници, които заради Бога живеят в пустинята и не виждат човешко лице; а като ги причастява, изпълва сърцата им с неизразимо веселие. Ако пък някой от тия пустинници пожелае да види човек, ангел го взема и издига към небесата, за да види светиите и да се възвесели. И тогава душата на тоя подвижник се просветлява като светлина и се радва духом, че се е сподобила да види небесните блага, а пустинникът забравя всичките си трудове в пустинята. Когато

пък се върне на мястото си, започва още по-усърдно да служи на Бога, като се надява да получи на небесата онова, което се е сподобил да види.

За всичко това беседваше с мене Онуфрий в подножието на планината, където се срещнахме. Аз се преизпълних с голяма радост от беседата с преподобния и също забравих трудовете на пътешествието си, съпроводени с глад и жажда. Като се укрепих духом и телом, рекох:

- Блажен е човек, който се е сподобил да те види, свети отче, и да чуе прекрасните ти и сладки слова!

Той отговори:

- Да станем, брате, и да идем в живелището ми.

Станахме и тръгнахме. Аз не преставах да се дивя на богатата на преподобния старец. Като изминахме два-три милиария, стигнахме до честната пещера на светеца. Наблизо растеше доста голяма финикова палма и течеше изворче с вода. Преподобният спря около пещерата и се помоли. Като завърши молитвата, рече:

- Амин.

После седна и ми предложи да седна до него и беседвахме заедно за милостите Божии.

Когато денят взе да преваля и слънцето тръгна на запад, видях между нас чист хляб и приготвена вода. А тоя блажен мъж ми рече:

- Брате, вкуси от хляба, който е пред тебе, и пийни вода, защото виждам, че си изнемогнал от глад и жажда и от трудовете на пътешествието.

- Жив Господ мой! - отговорих. - Сам не ще ям и пия, а заедно

с тебе.

Старецът не искаше да вкуси. Аз дълго го молах и едва изпросих от него да изпълни молбата ми. Като протегнахме ръце, взехме хляба и вкусихме, наситихме се и дори остана излишък. После пихме вода и благодарихме на Бога и цяла нощ останахме на молитва.

Когато настъпи денят, забелязах, че лицето на преподобния след утринната молитва се е променило и много се уплаших. Той усети това и ми рече:

- Не се бой, брате Пафнутие, защото милосърдният към всички Бог те прати при мене да погребеш тялото ми. В днешния ден аз ще завърша временния си живот и ще премина към безкрайния във вечен покой при моя Христос.

Тогава беше дванадесетия ден на месец юни. И преподобният Онуфрий завеща на мене, Пафнутий, следното:

- Възлюбени брате! Когато се завърнеш от Египет, напомни за мене на всички братя и християни.

Аз му рекох:

- Отче! След кончината ти бих желал да живея тук, на твоето място.

Но преподобният ми отговори:

- Чедо! Ти си пратен от Бога в тая пустиня не за да се подвизаваш в нея, а за да видиш Божиите раби, и като се върнеш обратно, да разкажеш за добродетелния живот на пустинниците на братята за тяхна душевна полза и за слава на Христа, нашия Бог. Иди, чедо, в Египет, в своя манастир, а също и по други манастири и разкажи за всичко, което видя и чу в пустинята. Разкажи също и за това, което ще видиш и чуеш занапред, а сам се подвизавай в добри дела, служейки на

Господа.

Когато той изрече това, паднах в нозете му с думите:

- Благослови ме, честнейши отче, и се помоли за мене, та да придобия Божията милост: помоли се Спасителят да ме сподоби да те видя в бъдещия век, както ме сподоби да те видя в този живот.

А преподобният Онуфрий ме вдигна от земята и рече:

- Чедо Пафнутие! Да не пренебрегне прощението ти Бог, но да го изпълни. Нека Господ те благослови и утвърди в любовта Си и да просветли очите на ума ти, за да видиш Бога. Нека те избави от всяко нещастие и вражески мрежи и да продължи започнатото от тебе добро дело. Да те съхранят ангелите Му "във всички твои пътища", да те предпазят от невидимите врагове, така че те да не могат да те оклеветят пред Бога в часа на страшното изпитание.

После преподобният отец ми даде последно целувание в Господа и взе да се моли със сълзи и сърдечно съкрушение. Дълго остана коленичил в молитва, а после легна на земята и изрече последните си думи:

- В Твоите ръце, Боже мой, предавам духа си!

Докато изричаше това, от небето го озари дивна светлина и в нейното сияние преподобният с радостно лице изпусна дух. Тогава във въздуха се чу гласът на ангелите, които пееха и благославяха Бога, понеже светите ангели, взели душата на преподобния, я възнасяха с радост към Господа.

А аз (разказва Пафнутий) започнах да оплаквам честното му тяло, съкрушавайки се, че така неочаквано се лиших от този, когото неотдавна придобих. След това свалих одеждите си, скъсах подплатата и покрих с нея тялото на светеца, а горното

облякох отново, за да не се върна без дрехи при братята. Намерих голям камък, в който по Божието устройство имаше вдлъбнатина, подобна на гроб. В него с подobaващо псалмопение положих светото тяло на великия Божий угодник. После събрах множество по-дребни камъни и го покрих с тях.

Като направих всичко това, започнах да се моля на Бога да ми позволи да живея на това място. Вече исках да вляза в пещерата, но изведнъж тя се разруши пред очите ми, финиковата палма, която хранеше светеца, се изтръгна от корена си, а изворът с течаща вода пресъхна. Щом видях това, разбрах, че на Бога не е угодно да живея тук.

Преди да си тръгна, изядох хляба, останал от предния ден, и изпих водата в съда. После, вдигнал ръце и очи към небето, започнах отново да се моля. Тогава видях същия мъж, който виждах и преди, когато пътешествах в пустинята - той ме укрепяваше и шестваше пред мене.

Напускайки мястото, много скърбях, че не можах да видя преподобния Онуфрий жив за по-дълго време. Но после се зарадвах, като поразмислих, че се удостоих да се насладя на святата му беседа и да получа благословение от неговите уста. И тръгнах, прославяйки Бога.

Вървах четири дни и стигнах една килия, разположена високо в планинска пещера. Влязох вътре, но не намерих никого, и като поседях малко, започнах да мисля дали живее някой в тази килия, в която ме доведе Бог.

В това време влезе един свят мъж с побелели коси. Видът му бе чуден и светозарен, облечен бе в одежда от върбови клонки. Като ме видя, каза:

- Ти ли си братът Пафнутий, който погребва тялото на

преподобния Онуфрий?

Разбрах, че е имал откровение от Бога за мене и паднах в нозете му. Той взе да ме утешава с думите:

- Стани, брате! Бог те е сподобил да бъдеш приятел на Неговите светии. Зная, че по Божия промисъл трябваше да дойдеш при мене. Ще ти открия, възлюбени брате, че шестдесет години пребивавам в пустинята и ни веднъж не видях човек да дойде при мене, освен братята, заедно с които обитавам това място.

Докато беседвахме, влязоха и други трима старци, подобни на светеца, и ми казаха:

- Благослови, брате! Ти си брат Пафнутий, наш съработник в Господа. Ти погребва тялото на свети Онуфрий. Радвай се, брате, че си се сподобил да видиш голяма Божия благодат. Господ ни възвести, че днес ще дойдеш при нас. Господ повелява да останеш при нас един ден. Ето, вече шестдесет години пребиваваме в тая пустиня и живеем всеки отделно, а в събота, преди неделния ден, се събираме тук. Не сме виждали човек, само днес виждаме единствено тебе.

Побеседвахме за преподобния отец Онуфрий и за други светии и след два часа тия старци ми рекоха:

- Брате, вземи малко хляб да се подкрепиш, понеже си дошъл отдалеко, а подобава и ние да се порадваме с тебе.

Станахме и принесохме на Бога единомушна молитва и видяхме пред себе си пет чисти хляба, вкусни, меки и топли, сякаш току-що изпечени. След това старците донесоха и още нещо от земните плодове. Седнахме заедно и вкусихме от хляба. А те ми казаха:

- Ето, както знаеш, пребиваваме в тая пустиня шестдесет

години и винаги по Божието повеление ни се носят само четири хляба. А днес, по случай идването ти, ни е пратен и пети. Не ни е известно откъде се донасят тия хлябове, но всеки от нас, като влиза в пещерата си, ежедневно намира в нея по един хляб. А когато се събираме тук в навечерието на неделния ден, намираме четири хляба - за всеки по един.

След като вкусихме от трапезата, станахме и благодарихме на Бога.

Денят вече клонеше към вечерта, скоро трябваше да настъпи нощ. Като застанахме в съботната вечер на молитва, прекарахме цялата нощ без сън, молейки се до настъпването на неделното утро.

На сутринта взех усърдно да моля отците да ми позволят да остана с тях до самата ми смърт. Но те ми рекоха:

- Не е Божия воля да пребиваващ в тая пустиня заедно с нас. Трябва да идеш в Египет, за да възвестиш на христолюбивите братя за всичко онова, което си видял за наш спомен и за полза на слушателите.

Когато казаха това, почнах усърдно да ги моля да ми открият имената си, но те не пожелаха да ми ги кажат. Дълго време с голямо усърдие ги молах, но не успях в молбите си; те ми отговориха само:

- Бог, Който знае всичко, знае и нашите имена. Поменавай ни, та да се сподобим да се видим в горните Божии селения. Всячески се старай, възлюбени, да избягваш изкушенията и съблазните на света, за да не бъдеш победен от тях, защото те са вкарали мнозина в погибел.

Изслушах тия думи на преподобните отци и паднах в нозете им, и като получих благословение от тях, тръгнах с Божия мир по пътя си. Тия отци ми предказаха някои събития, които

наистина се случиха.

Щом ги оставих, цял ден вървах към вътрешната пустиня. Стигнах до една пещера, където имаше извор с течаща вода, седнах за отдых и се любувах на хубостта на това място, понеже беше много красиво: около извора растяха много овощия, отрупани с плод. Починах си малко, станах и се разходих сред дърветата, дивейки се на изобилието от плодове и размишлявайки кой ли е посадил всичко това. Тук имаше различни плодове: фурми, лимони, големи червени ябълки, смокини, праскови и лози, превити от грозде. Имаше и много други дървета, а плодовете им бяха по-сладки от мед и разливаха неописуемо благоухание. А изворът, който течеше наблизко, оросяваше всички растения. Като гледах, си помислих, че това е Божият рай.

Докато се дивях на голямата красота на това място, видях четирима благовидни юноши, облечени в овчи кожи, да идват отдалеч през пустинята към мене. Като се приближиха, казаха:

- Радвай се, брате Пафнутие!

Аз паднах по очи и им се поклоних.

Те ме вдигнаха, седнаха до мене и започнаха беседа. Лицата им сияеха от Божията благодат, та ми се струваше, че не са човеци, а слезли от небето ангели. Юношите много се зарадваха на идването ми, набраха плодове и ми дадоха да вкуся; а моето сърце са възрадва заради тяхната любов. Между другото ги запитах:

- Как попаднахте тук? Кой сте?

- Брате! - отговориха те. - Понеже Сам Бог те прати при нас, ще ти разкрием живота си. Родом сме от града Оксирих, а нашите родители бяха началници на тоя град. Те желаеха да

ни научат на книги и ни пратиха в едно училище, където скоро се научихме на четмо. Когато почнахме да преуспяваме и в посъвършено обучение, в нас се появиха общи и съгласни убеждения, понеже Господ ни помагаше. Ние решихме да изучим висшата духовна премъдрост. Започнахме да се събираме ежедневно заедно и да се подтикваме един друг към усърдно служение на Бога. С благо намерение в сърцата, пожелахме да намерим някое безмълвно уединено място и да прекараме там няколко дни в молитва, за да узнаем Божието намерение за нас. Всеки взе малко хляб и вода, колкото за седем дни, и напуснахме града. Вървахме няколко дни и стигнахме пустинята. Щом влязохме в нея, много се уплашихме, понеже видяхме пред нас един светоносен мъж, сияещ с небесна слава. Той ни взе за ръце и ни доведе на това място, а после ни предаде на един старец, който служеше на Господа. И ето, пребиваваме тук вече шест лета. С оня старец се подвизавахме една година и той ни учеше и наставляваше как подобава да служим на Господа. Като измина една година, нашият отец се престави в Господа и оттогава живеем сами. Ето, възлюбени брате, разказахме ти кои сме и отде идем. През всичките шест години не сме вкусвали хляб и никаква друга храна, освен плодовете на тия дървета, и всеки един от нас пребивава отделно от другите в безмълвие. Когато идва събота, се събираме на това място, за да се видим един друг и да се утешаваме в Господа. Прекарваме заедно два дни - събота и неделя, а после се разотиваме всеки на своето място.

Като слушах това, ги запитах:

- Къде се причастявате в събота и неделя с Божествените Тайни на пречистото Тяло и Кръв на Христа, нашия Спасител?

- Затова се събираме тук всяка събота и неделя - отговориха те, - защото свят ангел, прашан от Бога, идва при нас и ни дава светото Причастие.

Аз много се зарадвах на това и пожелах да дочакам събота, за да видя светия ангел и да получа от ръцете му божествено причастие. И останах там до съботния ден. А те заради мене останаха заедно, без да се разотиват по килиите си.

Прекарвахме дните в славословия и молитви, вкусвайки за храна градинските плодове и пиейки вода от извора. Когато дойде събота, рабите Христови ми рекоха:

- Приготви се, възлюбени брате, понеже днес ще дойде Божият ангел и ще ни подаде божествено причастие. Оня, който се сподоби да приеме от ръцете му светото причастие, получава прощение за всичките си грехове и става страшен за демоните, така че сатанинското изкушение не може и да се приближи към него.

Докато ми говореха, усетих чуден аромат като от силно кадене на тамян и много се учудих, защото никога преди не бях усещал подобно нещо. Попитах юношите:

- Откъде изхожда това неизречимо благоухание?

Те отговориха:

- Иде Господният ангел с пречистите Христови тайни.

Застанахме за молитва и започнахме да славословим Христа Царя, нашия Бог. Внезапно ни осия светлина от небето и видяхме Божия ангел да слиза от висотата, блестящ като мълния. Паднах по очи на земята от страх. Юношите ме вдигнаха и казаха да не се боя. Тогава видях пред нас ангела Божий в образа на прекрасен юноша. Красотата му трудно може да се опише; той държеше в ръката си чаша с божествените Дарове. Божиите раби отиваха при него по един и се причастяваха. След тях се приближих и аз, грешният и недостоеен, с преголям трепет и ужас, но и с неизразима радост, и се сподобих да се причастя с пречистите Христови

Тайни от ръцете на ангела. По време на причастието чувах думите му:

- Да ви бъде храна нетленна, веселие нескончаемо и живот вечен Тялото и Кръвта на Господа Иисуса Христа, нашия Бог.

Ние отговаряхме:

- Амин.

След светото причастие получихме благословение от преславния ангел. След това той се въздигна към небесата пред очите ни, а ние, падайки на земята, се поклонихме на Бога и благодарихме за голямата Му милост към нас. Сърцата ни бяха преизпълнени с голяма радост и ми се струваше, че се намирам не на земята, а на небето; от тая голяма радост бях сякаш във възторжено състояние. После ония свети Божии раби донесоха плодове и предложиха, и като седнахме, вкусихме от тях.

Междувременно съботният ден изтече и настъпи нощта; прекарахме я без сън, в псалмопение и славословене на Бога. В неделния ден се сподобихме със същата благодат, както и в събота, защото по същия начин и в същия образ дойде при нас Божий ангел и като ни причасти, изпълни сърцата ни с голяма радост. Аз пък усетих дръзновение и почнах да моля ангела да ми позволи да живея до края на живота си заедно със светите Божии раби. Но той ми рече:

- На Бога не е благоугодно да живееш тук. Той ти повелява незабавно да идеш в Египет и да възвестиш на всички братя за това, което видя и чу в пустинята, така че и другите братя да се потрудат да имат добро житие и да угодят на Христа Бога. Особено подробно разкажи на всички за светото житие и блажената кончина на преподобния Онуфрий, когото погребя в каменния гроб. Предай на братята и всичко, което чу от

неговите уста. Блажен си, че се сподоби да видиш толкова дивни велики Божии дела, които се явяват чрез светиите Му. Уповавай, че Господ и тебе ще причисли в бъдещия век към тия свети, които видя и с които беседва. Сега си иди по своя път и нека Божият мир да те съпътства.

Като каза това, ангелът отлетя на небето.

А аз се преизпълних с такъв голям страх и радост от думите му, че не можах да стоя на нозете си и паднах на земята като в безпамятство. Светите Божии раби ме дигнаха и утешиха, а после ми предложиха плодове, вкусиха заедно с мене и благодариха Богу.

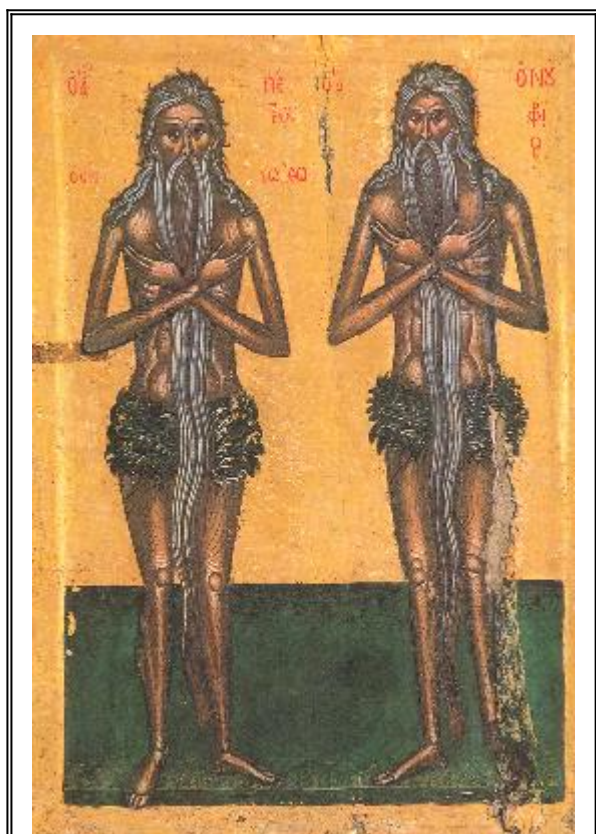
Накрая, като поздравих светиите, поех по своя път. А честните юноши ми дадоха плодове за из пътя и ме изпратиха на пет милиарии. Усърдно ги молах да ми открият имената си. Първият от тях се нарече Иоан, вторият - Андрей, третият - Иракламвон, четвъртият - Теофил, и ми наредиха да ги предам на братята, за да ги поменават. Аз им казах и те да ме споменават в молитвите си. После още веднъж си отдадохме взаимно целувание в Господа и се разотидохме; те се върнаха по своите места, а аз продължих към Египет.

По пътя към пустинята бях печален, но и радостен; скърбях, задето се лиших от образа и сладката беседа на такива големи Божии угодници, за които не би бил достоен и целият свят; а се радвах, защото се сподобих с благословията им, видях ангела и се причастих от ангелската ръка.

Вървах три дни и стигнах до един скит. Тук срещнах двама братя, които се подвизаваха в отшелничество. Прекарах с тях десет дни и им разказах всичко, което видях и чух в пустинята. Те слушаха с голямо умиление и радост, а после рекоха:

- Наистина, отче Пафнутие, ти си се сподобил с голяма

милост от Бога, понеже си видял толкова велики Божии раби.

*Светите Петър Атонски и
Онуфрий Велики. Стара гръцка
икона. Света Гора-Атон*

Двамата братя водеха добродетелен живот и обичаха Бога от цялото си сърце; те записаха всичко, което чува от устата ми. Поздравих ги и тръгнах към своя манастир. А записаното ми повествование те пратиха до всички свети отци и братя от скита; и всички четяха и слушаха, като получаваха голяма душевна полза и прославяха Бога, явяващ голямата Си милост към Своите раби. След това положили записаното в църквата, така че всички желаещи да могат да го четат, защото бе много назидателно и научаваше на богомислие. А аз, най-малкият от всички раб Пафнутий, удостоен с такава Божия благодат (за която съвсем не съм достоен), и устно и писмено ви известявам за всичко, което ми бе заповядано да известя за слава Божия, в памет на Божиите светии и за полза на ония, които търсят спасение за душата си. Нека благодатта и мирът на нашия Господ Иисус Христос да бъде с всички вас по

молитвите на угодили те Му свети преподобни наши отци, сега и в безконечни векове. Амин.

Тропарь преподобного Онуфрия Великого

глас

Желанием духовным пустыни достигл еси, богомудре Онуфрие,/ и яко безплотен в ней многолетне подвизался еси трудолюбне,/ соревнуня пророкам Илии и Крестителю:/ и от руку ангельску таин божественных насладився,/ ныне во свете Святыя Троицы купно с ними веселишеся. / Моли спастися нам, твою память почитающим.

Кондак преподобного Онуфрия

глас 3

Сиянием Духа Пресвятаго,/ Богомудре, просвещся,/ оставил еси яже в житии молвы,/ пустыню же достигл еси, преподобне отче,/ возвеселил еси иже над всеми Бога и Зиждителя,/ сего ради прославляет тя Христос, блаженне,// великий Дародатель.

(Просветил се със сиянието на Светия Дух, богомъдри, си оставил житейската мъгла. Достигнал пустинята, преподобни отче, си възвеселил Този, Който е Създател и Бог на всичко; затова те прослави Христос, великият Благодетел.)

Молитва преподобному Онуфрию

О преизящный и превеликий пустынножителю, преподобне отче Онуфрие! Похваляю твоя неизреченная чудотворения и житие пресветлое, еже еси препроводил от юности твоей даже и до старости: никтоже бо изчести возможет терпений и подвигов твоих, пречестне. Удивися преподобный Пафнутий твоему жестокому, еже в пустыни, житию, вкупе же и зело возрадовася, обрет тя единого толиких подвигов и

совершенства суща образ. Сего ради и подлинно испыта о
трудах твоих святых и о еже колико имел еси временнаго
жития. Темже и написа, яко шестьдесят лет и три в
трудолюбии пребывая, в наготѣ претерпевая мраз и зной, в
глубоцей пустыни со зверьми и птицы обитая, молитвы
непрестанно творя, пожил еси. Сего ради ныне радость тебе
приношу от недостойных устен моих, преподобне отче,
преподобному Пафнутию радости великая: сподобися бо при
кончине со лвы послужити тебе, погребсти тело твое и с
тобою на Небеси жити, Илии Фесвитянину ревнителю, Иоанну
Крестителю наследниче, друже Христов и снаследниче
истинный, Египту умная красото, фивеом великое светило,
Ливии красная доброто, финиксе краснопроцветающий, орле
высокопарный, летающий в поднебесная, на Небесех
гражданство обретый, идеже и водворися у Престола Владыки
славы, с двадесять четырьми старцы жилище обретый, с ними
же и пребываеши. И ныне молю тя, пречудный гражданине
Небесный, святых ликом Ангельских совсельниче: услыши мя,
грешнаго и недостойнаго раба твоего, в час сей и приими сие
малое моление мое, великий заступниче, скорый помощниче
притекающим к тебе усердно; заглади рукописание дел моих
скверных и нечистых, яже держат демонския полки, покрый
меня твоим заступлением, причти мя ко уготованному месту
молитвами твоими и сподоби мя Вышняго Иерусалима, ибо по
Преблагословенней Владычице нашей Богородице и
Приснодеве Марии тебе между теплейшими помощниками и
заступниками моими почитаю. Присещаеши бо и даеши руку
помощи припадающим к тебе в храме твоём повсюду. Темже и
аз, недостойный, ныне тебе молюся и призываю: умоли
Милостиваго Бога, да отпустит ми вся прегрешения моя
вольная и невольная, сотворенная вся злая дела моя и да
избавит мя твоим предстательством от вечных мук, научит мя
творити добрая дела, наставит мя на путь ко спасению
истинному и сподобит мя купно радости вечныя насладитися

со всеми святыми ныне, и присно, и во веки веков. Аминь.

Житие на преподобния наш отец Петър Атонски († 734 г.)

Свети преподобни Петър Атонски. Фрагмент от стара гръцка стенопис. Протат, Карея, Света Гора-Атон

Преподобният Петър бил грък, воин със звание воевода. Той приел монашество поради следния случай.

Веднъж Петър бил изпратен да воюва в Сирия. Гръцката войска претърпяла поражение от враговете, Петър бил пленен и с мнозина други пленници отведен в Арабия, в град Самара, около река Ефрат. Там бил хвърлен в тъмница и окован в железни окови. Размишлявайки в тъмницата за предишния си живот, Петър си припомнил, че преди много пъти замислял да се отрече от света и да приеме монашеството. Тогава разбрал,

че Бог го наказва с тоя тежък плен заради това, че не се е постарал да изпълни доброто си намерение. Разкайвайки се за нерадението си и горещо оплаквайки предишния живот, Петър търпеливо понасял страданията си, като съзнавал, че справедливо ги е заслужил.

Като останал в тъмницата дълго време и не се надявал да получи избавление от хората, Петър започнал усърдно да се моли на всесилния Бог, Който можел по Своите неведоми за човешките пътища да го освободи от тъмницата, както някога извел Адама от ада и освободил апостол Петър от тъмницата на Ирода. Заедно с това призовавал на помощ и молел за застъпничество пред Бога великия чудотворец свети Николай, бърз помощник на изпадналите в беда: по Божието устройство Петър отдавна хранел голяма любов и вяра към свети Николай и често се обръщал към него за помощ. Към молитвата си присъединил и обещанието, ако се избави от оковите, да не се завръща в света, да не отиде дори в своя дом, но незабавно да се отправи там, където го прати Бог за изпълнение на монашеския подвиг. Той възнамерявал, ако само Бог го освободи от оковите, да отиде в Рим и там, при гроба на свети първоапостол Петър да приеме пострижение и да даде обет за отречение от света. Като се молел за това, Петър си наложил пост: вкусвал храна през два или три дни, и то по малко, и накрая се отказал от храна за цяла седмица. Когато седмицата привършвала, насън му се явил във видение Христовият светец Николай и му казал:

- Чух молитвата ти, приех въздишките на сърцето ти и молих милосърдния и човеколюбив Бог за тебе. Но понеже ти самият не бързаше да изпълняваш заповедите Му, и Той не иска да те освободи скоро от оковите, като устройва най-доброто за твоето спасение. Обаче ти, по уверението на милосърдния Господ, Който в светото Евангелие ни дава надежда с думите: "искайте и ще ви се даде... хлопайте, и ще ви се отвори", не

оставяй молитвите и хлопай в дверите на Неговото благоутробие, та с милосърдието Си да те освободи от оковите и да ти отвори вратите на тъмницата. Само бъди търпелив в молитвата и в очакването на Божията милост.

Като казал това, свети Николай посъветвал Петър да подкрепи тялото си с храна и станал невидим. Щом станал от сън и се подкрепил, Петър отново и още по-прилежно започнал да се моли и денем, и нощем, с благата надежда за избавление, непрестанно призовавайки помощника си свети Николай.

След някое време свети Николай отново му се явил насън в образа сякаш на опечален мъж и се обърнал към него с тихи и кротки слова:

- Брате, бъди уверен, че не преставам да умолявам за тебе Божията благодат, но не зная поради какви съдби и какви усмотрения Господ отлага избавлението ти. Обаче не се отчайвай в милосърдието му: милостивият Владика понякога отлага изпълнението на молитвите ни заради наша полза, така че този, който скоро получава измоленото, да не пренебрегне Неговата благодат. При това Господ желае и други благоугодили Нему да се молят за тебе. Ако призовеш на помощ великия молитвеник, чието име ще ти кажа, ще го придобиеш като свой ходатай, и вярвам, че ако заедно се помолим за тебе, Човеколюбецът ще ни чуе.

- Кой, свети владико - попитал Петър, - може по-скоро от тебе да умилостави Бога? С твоето молитвено застъпничество се спасява целият свят - та нали целият християнски род прибегва към тебе и чрез тебе получава избавление от бедите си.

- Знаеш ли, Петре - запитал свети Николай, - праведния Симеон, наричан Богоприемец, понеже приел на ръцете си

Христа Господа, донесен в храма на четиридесетия ден от рождението Му?

- Зная, светителю Божи - отговорил Петър, - тоя праведен мъж, за когото говори светото Евангелие.

- Двамата с тебе, ти и аз, ще изпросим молението му - продължавал свети Николай, - и тогава всичко недовършено, добре ще завърши: праведният Симеон има велика сила и дръзновение пред Бога, стои близо до престола Му заедно с Пречистата Владичица Богородица и светия Предтеча Иоан.

Като казал това, свети Николай си отишъл.

А Петър, като станал от сън, отново се посветил на усърдна молитва и усилен пост, призовавайки на помощ заедно със свети Николай и свети Симеон Богоприемец.

Когато преблагият Бог, умоляван от Своите велики угодници, пожелал да избави страдащия от оковите, по Божие произволение Христовият светител Николай се явил за трети път на Петър, наяве, заедно със свети Симеон.

- Дерзай, брате Петре - казал светителят, - остави своята печал и разкажи за обетите си на общия ходатай и мой съмолитвеник и му въздай благодарение в Бога.

Петър вдигнал очи и видял честния лик на свети Симеон, озарен със сияние, със златен жезъл в ръка, облечен в старозаветен свещенически ефод. При вида на тоя дивен старец Петър изпитал голям страх. Но свети Симеон му рекъл:

- Ти ли си тоя, който усърдно молеше брата Николай да те освободи от оковите?

От страх Петър едва смогнал да отвори уста и да отговори на свети Симеон:

- Аз съм, угодниче Божий, който придобих и тебе като свой застъпник пред Бога.

- Ще изпълниш ли твоя обет - попитал свети Симеон - да станеш монах и да живееш добродетелен живот?

- Да, владико - отговорил Петър, - с Божията помощ ще го изпълня.

Светецът рекъл:

- Ако обещаеш да изпълниш това, можеш безпрепятствено да излезеш от тъмницата и да идеш където пожелаеш: никое препятствие не ще те задържи тук.

Тогава Петър показал на светеца окованите си нозе и щом свети Симеон едва докоснал оковите със златния жезъл, желязото се разтопило като восък. Петър се изправил и като видял тъмницата отворена, излязъл и последвал светите Симеон и Николай. Когато били вече вън от града, Петър обмислил положението си и рекъл:

- Не е ли сън всичко това, което виждам?

Тогава свети Симеон се обърнал към него:

- Защо смяташ за сън милостта Божия, която се върши явно? Нима не виждаш добре къде си и кого следваш?

След тия думи свети Симеон поверил Петър на свети Николай и ги оставил. Когато настъпил денят, свети Николай запитал:

- Взел ли си нещо да се препитаваш по пътя?

- Не, господине, нищо не съм взел - отговорил Петър.

Тогава свети Николай му заповядал да иде в една градина наблизо и казал:

- Там ще видиш едного, който ще ти даде плодове. Вземи колкото искаш за из път и ме последвай.

Петър наистина срещнал в градината човек, който му дал плодове; той ги взел и отново последвал свети Николай. Двамата за кратко време стигнали гръцката земя. Тогава светецът му казал:

- Ето, брате, ти си на своята земя и имаш достатъчно време, за да изпълниш обета си. Скоро го изпълни, за да не попаднеш отново в самарската тъмница.

След тия думи светителят станал невидим.

Петър принесъл хвала на Бога и на застъпниците си свети Николай и свети Симеон и пожелал незабавно да осъществи намерението си. Той не отишъл в дома си да се види със сродниците си, но се отправил в Стария Рим, за да въздаде на Всевишния оброците си и да изпълни всичко, което изrekli устата му в дните на печал. Христовият светител Николай, като взел Петър под своето покровителство, не го оставял, и както преди, по пътя от Арабия за Гърция, го съпровождал видимо, така и при пътешествието му от Гърция за Италия пребивавал невидимо с него. Светителят Христов постоянно го наблюдавал и го поощрявал като чедолюбив баща и милостив възпитател, като бодър и неотстъпен защитник.

Когато Петър приближавал Рим, светителят Николай се явил насън на папата, държейки за ръка един мъж, и му разказал как го освободил от самарската тъмница, а също споменал и за това, че тоя мъж е дал обет да приеме пострижение на гроба на свети първоапостол Петър. Светителят назовал и името на мъжа и наредил на папата да го приеме и скоро да изпълни желанието му. Папата станал от сън и размишляйки за видяното, се отправил в църквата на свети първоапостол Петър, за да отслужи Божествената литургия, преизпълнен с

желание наяве да види мъжа от своя сън. Денят бил неделя и храмът бил пълен с народ, затова сред многолюдието папата не могъл да открие с очи онзи, когото желяел да види. Тогава след дълго търсене, високо възкликнал:

- Петре, дошъл от гръцката земя, когото свети Николай освободи от самарската тъмница, ела при мене!

Петър веднага излязъл от тълпата, приближил се до папата и като паднал в нозете му, казал:

- Ето твоя раб, владико.

Петър изказал учудването си, че той го нарекъл по име, защото папата не само не го познавал, но не го бил и виждал; пък и сам Петър никому не бил разказал за освобождението си. Папата отговорил:

- Не се учудвай на това, Петре. Великият светител Николай ми разказа всичко за тебе.

После приел с любов Петър и го постригал на гроба на апостола, както обещал. След пострижението папата го оставил задълго при себе си, като го поучавал и наставлявал по пътя на спасението, а после по Божие повеление го отпратил от Рим с такива думи:

- Чедо, иди там, където пожелае да те насочи Бог. Да бъде с тебе милостта Му, като те наставлява по пътя и те пази от коварството на дявола.

Блаженият Петър паднал в нозете на папата и рекъл:

- Сбогом и прощавай, честни отче, ученико Христов и съобщник на моя застъпник свети Николай, и се помоли за мен, грешния.

Като приел благословение от папата и се простил с целия

клир, Петър с надежда за Божието застъпничество напуснал Рим, за да се завърне в гръцката земя. Когато стигнал брега на морето, видял кораб, който тръгвал на изток, и се качил на него. Вятърът бил попътен и плаването започнало благополучно.

Пътували дълго, без да спират, и само недостигът на хляб накарал моряците да хвърлят котва около някакво селище. Те отишли в една от къщите му, за да изпекат хляб, и намерили стопанина и всичките му домашни да лежат болни. Изпекли хляба и казали на един от своите:

- Вземи топъл хляб и го занеси на кормчията и на отца.

Като чул това, стопанинът запитал моряците какъв отец пътува с тях. Те отговорили, че с тях е монахът Петър.

- Умолявам ви - обърнал се стопанинът към моряците, - помолете този отец да дойде в дома ми, за да принесе молитва за нас, болните, и да ни благослови. Виждате, че от тая страшна болест почти умираме.

Моряците предали това на монаха. Поради смирението си и като не желаел да се разкрива, Петър отначало отказвал да иде при този човек, но убеден от молбите и подтикнат от човеколюбие, накрая отишъл, защото знаел, че смъртта наистина е близо до този човек. Като прекрачвал прага на дома, рекъл: "Мир на този дом и на живеещите в него." Със словото на Петър стопанинът веднага бил изцелен от тежкия недъг, и като усетил, че е здрав, станал от одъра сякаш след сън. Тогава паднал в нозете на преподобния и ги целувал със сълзи на благодарност. Всички, видели чудесното изцеление, усетили голям страх и прославили Бога. А стопанинът обиколил с преподобния всички други болни. Петър осенил всеки с кръстно знамение и те оздравели. После той побързал да се върне на кораба, където всички му се поклонили като на

голям Божий угодник. А изцеленият заедно с домашните си взел хляб, вино и елей и дошъл на кораба, за да благодари на преподобния за полученото изцеление. Светецът похвалил неговото усърдие, но му казал да благодари не на него, а на Бога, и не поискал да приеме даровете. Тогава оня човек паднал в нозете му и рекъл:

- Възлюбени рабе Христов, ако не приемеш това от нашите ръце, не ще има радост в дома ни.

Моряците също го уговаряли да вземе даровете. Едва тогава той се съгласил, после благословил и отпратил човека и домашните му, а донесеното дал на моряците, без да яде нищо от него. По-нататък преподобният се хранел само с този хляб, и то вечер, а за питие имал малка чаша морска вода, която Господ претворявал за него в прясна.

Веднъж преподобният Петър задрямал и във видение му се явили Пречистата Владичица Богородица, сияеща по-ярко от слънце със светлината на небесната слава, и светителят Николай, който предстоял пред Нея с благоговение. Свети Николай посочил Петър и казал на Богородица:

- Владичице! Ти благоволи да освободиш Твоя раб от тежките окови и Ти му покажи мястото, където да завърши живота си.

- На Атонската планина - отговорила Богородица - ще намери покой. Това място е Моят жребий, даден ми от Моя Син и Бог, та онези, които се отказват от вълненията на света и поемат по-силни духовни подвизи, с вяра и любов призовавайки името Ми, без печал да прекарат тук временния живот и заради богоугодните си дела да наследят вечния. Много обичам това място и желая да умножа монашеския чин, от който никога не ще отстъпи милостта на Моя Син и Бог, ако опазят спасителните заповеди. Аз издигам монашеските обители на тая планина на юг и на север и монасите ще я владеят от море

до море, а името им ще се прослави по цялата земя. Аз ще бъда защита за онези, които търпеливо се подвизават в пост на Атонската планина.

С такова видение се сподобил преподобният Петър. Като станал от сън, той въздал благодарение и хвала на Христа Бога, на Пречистата Божия Майка и на великия отец Николай. А корабът се движел бързо с попътен вятър. Но щом приближили към Атонската планина, застанал неподвижно, въпреки че вятърът издувал платната му и мястото било дълбоко. Моряците в страх се питали какво ли означава това. А Петър, като видял недоумението им, казал:

- Чеда, кажете ми как се нарича това място.

- Това е планината Атон - отговорили те.

- Мисля, че корабът стои неподвижно заради мене - рекъл светецът. - Заведете ме на брега и ме оставете там. Ако не сторите това, няма да отплавате оттук.

Моряците не искали да се противят на Божията воля и със скръб се разделили със светия отец. Те приближили брега и го оставили там със сълзи и плач:

- Днес се лишаваме от голяма защита и помощ.

- Бог е човеколюбив - утешавал ги светецът. - Той е навсякъде и всичко изпълва, Той ще бъде ваш Спътник и ще ви опази от всяко зло.

Като казал това, преподобният отдал на моряците прощален поздрав в Господа, осенил кораба със знамението на честния кръст, благословил всички и с мир тръгнал по пътя си. Отправил се към скалите, преминавайки много блата, пропасти и гори, докато не намерил за жилище една тъмна пещера, в която имало много змии и дори бесове. Колко

нападения от бесовете и колко бедствия претърпял там преподобният, е невъзможно да се опише. Тук ще припомним за поука само някои от тях.

Преподобният Петър се заселил в пещерата и ден и нощ прекарвал в молитва, отказвайки се напълно от храна в продължение на две седмици. Дяволът не бил в състояние да понесе такова постническо търпение. Той събрал воинствата си и ги въоръжил като за война: със стрели, лъкове, мечове и копия. Втурнал се разгневен, със страшни и силни викове в пещерата, понеже желал да прогони светеца. Тогава едни от бесовете опънали лъковете си и заплашили светеца със стрели, други - с копия, а някои извадили мечовете си, възнамерявайки да пронизат ребрата му, други пък хвърляли големи камъни с такава сила, че земята се разтресла и пещерата едва не се срутила. Преподобният не се надявал да остане жив и само повтарял:

- Тук ще умра, ако е угодно на моя Бог.

След това вдигнал очи и като прострял ръце, възкликнал:

- Пресвета Богородице, помогни на мене, Твоя раб.

Щом чули това страшно и ужасно за тях, а за нас - сладко и приятно име на Богородица, бесовете веднага изчезнали. А светецът призовавал името на Господа Иисуса Христа: "Господи Иисусе Христе, не ме оставяй", и с него като с бич прогонвал бягащите. Оттогава козните на бесовете се прекратили до време и Петър, пребивавайки в покой, прославял Бога и Пречистата Богородица. Отначало за храна на преподобния служел малкото хляб, който взел от кораба, а после, когато той свършил - пустинните треви и плодовете на дивите дървета. Така Петър се хранел дотогава, докато ангел не започнал да му носи небесна храна, за което ще разкажем по-късно.

Петдесет дни след първото вражеско нашествие дяволът с многобройното си войнство отново се въоръжил против непобедимия Христов воин. Накарал всички зверове и влечуги на тая планина да идат в пещерата на преподобния, а заедно с тях дошъл и самият той с помощниците си, превърнати също в различни зверове и гадини. Тогава станало нещо страшно: едни от зверовете пълзели в нозете на светеца, други викали със страшни гласове, а някои разтваряли уста и се устремявали към него, сякаш искали жив да го погълнат. Преподобният, като се оградил с кръстното знамение и призовал името на Христа Бога и на Пречистата Божия Майка, унищожил силата им и ги прогонил от себе си, тържествувайки и радвайки се заради Бога, своя Спасител.

Преподобният прекарал първата година от пустинническото си житие в чести битки с бесовете. След това дяволът започнал да изкушава преподобния по друг начин. Веднъж той приел образа на един юноша, който служел на Петър в света, докато бил воевода. В неговия образ дяволът дошъл при преподобния и паднал на гърдите му, като че желяел да го целуне, бидейки преизпълнен с мерзост. След това със сълзи заговорил:

- Чухме, наш господарю, как си бил взет на война, отведен в Самара и хвърлен в ужасна тъмница, и как Бог с молитвите на светия наш отец Николай те е освободил и довел в Гръцката земя. Като научихме това, ние, твоите домашни, с плач и ридание те търсехме навсякъде и обходихме много градове и села, разпитвайки за тебе. Но като не те намерихме и не научихме къде се намираш, възнесохме усърдни молитви със сълзи към свети Николай, да ни открие къде пребиваваш ти, нашето съкровище. Свети Николай, който е бърз помощник на всички, не презря молитвите ни, откри ни всичко за тебе и ние се възрадвахме. Аз побързах преди всички да дойда при тебе, моя господин. Стани и се върни в дома си, за да видят всички

лицето ти и да прославят за тебе Бога, Който по чуден начин те избави от окови и плен. За безмълвието си не се грижи, понеже и там има манастири и удобни места и ти можеш да се заселиш, в която обител пожелаеш. Освен това сам разсъди справедливо: какво повече обича Бог - отшелничеството в пустинята, в дебрите на планините, което донася полза само на отшелника, или житието на богоугоден и боговдъхновен мъж, който с учението си обръща към Бога и наставлява по пътя на спасението мнозина. Наистина, второто е по-добро, както свидетелства и Сам Бог в светото Писание: "ако извлечеш скъпоценно от нищожно, ще бъдеш като Моите уста". Защото и ти знаеш, че в нашия град мнозина са затънали в блатото на страстите и търсят такъв човек, който да може да ги призове към покаяние. На тебе, господине мой, ще ти бъде отредено по-голямо въздаяние от Бога, ако дойдеш и ги обърнеш към Него. И защо презираш и отбягваш нас, твоите раби, които с цялото си сърце те любят, като се криеш в пустинята?

Това и много друго му говорел бесът със сълзи, така че светецът малко се смутил и като се просълзил, му рекъл:

- Тук ме доведе не човек, не ангел, а Самият Бог и Пречистата Богородица, и ако те не ми заповядат да си тръгна оттук, няма да оставя това място.

А бесът, като чул името на Бога и на Богородица, веднага изчезнал. Светецът се учудил на бесовските мрежи, но като се оградил с кръстното знамение и устремил ума си към Бога, пребивавал в покой.

След седем години лукавият враг се преобразил на светъл ангел и с оръжие в ръце застанал близо до пещерата, призовавайки:

- Петре, рабе Христов, дойди при мене и ще ти възвестя

добра вест!

- Кой си ти - отговорил светецът, - дете желаеш да ми кажеш добра вест?

- Аз съм Божий архистратиг - отговорил лукавият изкусител, - пратен при тебе. Укрепявай се, бъди мъжествен и се радвай и весели, понеже Бог ти е приготвил славен престол и неувяхващ венец. Сега остави това място и иди в света, за да принесеш полза на мнозина. Ето, и водният извор покрай тебе по Божие повеление изсъхна, та да измрат от безводие всички зверове, които те смущават.

Като говорел това, лукавият враг пратил друг бес да задържи, по Божие допущение, течението на потока. А Петър със смиреномъдрие отговорил на лъстивите дяволски слова:

- Кой съм аз, подобният на смраден пес, та да ми се явява архистратиг Господен?

- Не се учудвай, рабе Божий - отговорил бесът. - Надминал си Моисея и Илия, Даниила и Иова: Моисея и Илия си надминал с поста си, Даниила - със змиите и зверовете, чиито уста прегради, а Иова - с търпението си. Затова ще се назовеш велик на небето. Стани и виж - водата вече спря. Иди в манастирите, които са в света, и Аз ще съм с теб и чрез тебе ще спася мнозина, казва Господ Вседържител.

- Нека ти е известно - отговорил светецът на беса, - че не ще си ида дотогава, докато не ми посочи това моята Помощница Пресвета Богородица и застъпникът ми в бедите - светителят Николай.

Бесът, като чул името на Богородица и светителя Николай, веднага изчезнал. А светецът, познал лукавството на дявола, но и неговото безсилие, се обърнал към Бога с думите:

- Господи Иисусе Христе Боже мой! Моят противник “като рикащ лъв обикаля и търси” да ме погълне, но Ти с всевластната си ръка ограждаш мене, Твоя раб. Благодаря Ти, понеже не отстъпи от мене. На Тебе се моля, Преблагий Владико, не ме оставяй до края.

През нощта в сънно видение на преподобния Петър се явила застъпницата на християните, човеколюбивата Владичица Богородица заедно със свети Николай и казала:

- Сега не се страхувай от козните на дявола, понеже Господ е с тебе. Ангел Господен сутринта ще те посети и ще ти донесе манна за храна, защото му е наредено от Бога всеки четиридесет дни до края на живота ти да ти я носи за препитание.

Тя показала манната на свети Петър и рекла:

- Ето, тази храна ще ти се донася на всеки четиридесет дни през твоя живот.

Като казала това и благословила свети Петър, Владичицата станала невидима. А Петър паднал по очи и целунал земята, където стъпвали нозете на Богородица и свети Николай. На сутринта, както възвестила Божията Майка, се явил ангел Божий и му донесъл небесна храна, оставил я и си отишъл. Петър благодарил на Бога и Пречистата Божия Майка, после вкусил от манната, донесена му от ангелските ръце, и така се подкрепил от нея, че можел четиридесет дни да прекара без храна. След това на всеки четиридесет дни ангелът подавал манна на преподобния и Петър се засищал за четиридесет дни. Така преподобният прекарал в безмълвие, пост и молитва 53 години. За това време се прекратили всички дяволски козни, които в началото особено често го смущавали: той прогонил с Божията помощ привиденията, мечтанията и страховете. През всичките години, прекарани в планината,

преподобният не виждал човешко лице, нямал дрехи да покрие тялото си и нищо от онова, което е необходимо на човешкото естество, само небето му било покров, а земята - постеля. През лятото го изгарял зной, а през зимата мръзnel от студ, но той понасял всичко това от любов към Бога и заради бъдещото въздаяние.

Когато Господ пожелал да открие на хората Своя раб, по особения Му промисъл се случило следното. Един ловец отишъл да ловува в Атонската планина. Като преминал скалистите места и дълбоките долини, пресечени от множество високи хълмове, стигнал до мястото, където прекарвал ангелското си житие преподобният Петър. Когато наближил, ловецът видял един голям елен да излиза от гората и игриво да бяга пред него. Той подгонил прекрасното животно и цял ден го преследвал, за да го убие, докато еленът, по Божий промисъл, не стигнал пещерата на преподобния и застанал там неподвижно. Тогава ловецът видял отдясно на звяра един гол мъж с гъста брада, с коси до кръста, а тялото му било обрасло като на животно. Като видял преподобния, ловецът се изплашил много и побягнал назад. Тогава Петър го повикал с висок глас:- Брате! Защо се страхуваш и бягаш от мене? И аз съм човек като тебе, а не бесовско видение, както си мислиш. Върни се и се приближи, и аз ще ти разкажа всичко за себе си, понеже Господ те праща тук.

Като чул глас, ловецът спрял и със страх се приближил до преподобния отец. Светецът го ободрил, прегърнал го и го разцелувал в Господа и започнал да му разказва за себе си: как в чин воевода бил пленен във войната, как бил хвърлен в самарската тъмница и как с явяването на свети Николай и свети Богоприемец Симеон се освободил от оковите, как отишъл в Рим и се върнал оттам, как се заселил в тая планина и как се борил, с какво се препитавал и колко години прекарал в уединение. Ловецът се учудил на разказа на светеца, бил

поразен и с умиление казал:

- Сега разбрах, че ме посети милостта на Господа: Той ме сподоби да видя тайния Му угодник - тебе, отче. От тоя ден винаги ще пребъдвам с тебе, рабе Божий.

- Не е речено така, чедо - му казал преподобният. - Отначало се върни в дома си и изпитай себе си: можеш ли да понесеш постническите и отшелническите подвизи? А го стори така: въздръж се от месо, вино, сирене и масло, и преди всичко от жена си, имуществото си раздай на бедните, прилежно се моли и пости, изпитвайки себе си със съкрушена душа. Така прекарай година и като изтече, ела при мене, и каквото е угодно Богу, това ще трябва да изпълниш.

Като казал това, Петър дал на ловеца като завет молитва и благословия. После го отпратил за дома и го напътствал:

- Чедо! Иди си с мир и не предавай никому тайната, която ти открих: лесно се краде съкровище, известно на мнозина.

Ловецът се поклонил и си тръгнал, прославяйки и благодарейки на Бога, че го е сподобил да види и да беседва с такъв Негов угодник. Като се върнал вкъщи, изпълнил всичко, което светецът му заръчал.

След година той заедно с двама монаси и брат си тръгнал с кораб и спрял срещу мястото, където обитавал Петър. Като слезли от кораба, тръгнали направо към вътрешността на планината. Ловецът, подтикван от гореща любов, изпреварил всички и побързал към пещерата. Той намерил преподобния отец да лежи мъртъв на земята: ръцете му били сложени на кръст на гърдите му, очите били затворени и тялото му било готово за погребение. Като видял това, ловецът се ужасил, паднал над тялото на преподобния и започнал да ридае. Когато дошли спътниците му и видели чудния мъртвец и

приятеля си да плаче над него, запитали:

- Кой е този мъртвец и защо така жално плачеш за него?

Тогава ловецът със сълзи им разказал подробно житието на преподобния, както го чул от устата му предното лято. Разказът за чудните дела на починалия отец умилил сърцата на слушателите и те плакали и съжалявали, че не са се удостоили да видят жив тоя велик Божий раб и да беседват с него. Братът на ловеца, обзет от нечист дух, едва докоснал мощите на Божия угодник и веднага получил изцеление. Бесът го хвърлил на земята с вик:

- О, Петре! Не ти ли стига, че ме прогони от твоята пещера, та ме прогонваш и от сегашното ми жилище!

С тия думи бесът като дим излязъл от устата на човека, който лежал като мъртъв. След известно време той станал, здрав телесно и душевно, и казал на брата си:

- Благодаря ти, брате, че ме доведе тук за мое добро.

А после, като припаднал към мощите на преподобния, изцеленият с радост и благодарност ги целунал. След това взели честните мощи и ги пренесли в едно голямо селище. Като чул за многото изцеления от мощите на светеца, епископът на тоя град заедно с клира взел целебните останки на свети Петър и ги пренесъл с почести в своята епископия. Положил ги с благовония в драгоценен ковчег и ги погребал в църквата след три дни и три нощи всенародни славословия на Пресветата Троица, Отца и Сина и Светия Дух - Бога, Когото слави цялото творение сега и всякога и во веки веков. Амин.

Тропарь преподобных Онуфрия и Петра

глас 4

Боже отец наших,/ творяй присно с нами по Твоей кротости,/

не остави милость Твою от нас,/ но молитвами их// в мире
управи живот наш.

Тропарь преподобного Петра Афонского

глас 4

Мир оставил еси, Петре, Господа ради своего/ и крест
восприим на рамо свое,/ на гору достигл еси Афонскую,/ якоже
древле фесвитянин Илия. / И в ней пребыв пощением, и
молитвами, и бдением,/ Бога милостива творя,/ и Пречистую
Богородицу Молебницу предлагая,/ сего ради вопием ти:/ моли
Христа Бога, да спасет души наша.

Кондак преподобного Петра

глас 2

Удалив себе человеческого сожителства,/ в пещерах
каменных и раселинах пожил еси,/ желанием Божественным
и любовью, Петре, Господа твоего,/ от Негоже венец приял
еси. // Моли непрестанно спастися нам.

*(Отдалечил се от човешко съжителство, в каменни
пещери и пукнатини си живял, Петре, от Божествено
желание и любов към твоя Господ, от Когото си приел
венец: непрестанно моли да се спасим.)*

ЧЕТИ-МИНУТЕ

{{_LINK1_}}